

Mikä politiikkaa vaivaa?

HENRIK RUSO

Tommi Uschanovin pamfletti *Mikä vasemmistoa vaivaa?* (2008) on virkistäväntä poliittista tekstiä pitkään aikaan. Teoksen helppolukuinen ja piikittelevä tyyli tekee herroista narreja riisuen tyhjänjauhajat alastomiksi. Ahmin kirjan alta aikayksikön.

Uschanov ilmoittaa kirjan motiiviksi turhautuneisuuden siihen, että vasemmistopuolueet rämpivät pohjamudissa suomalaisten kannattaessa vasemmistolaisina pidettäviä ajatuksia. Hänen vastauksensa on vajaa 180 sivua vuolasta ajatusvirtaa. Kirja vilisee ajattelulle virikkeitä, joista monista saisi oman lukunsa. Lopputulos on väljä, eri sanoin toistuvien teemojen kudos, joka kannattaa lukea mieluummin kerralla kuin lyhyissä pätkissä. Kuulun kirjan kohderyhmään, sillä:

”(...) jos lukija närkästy tai kiusaantuu kirjoittamastani niin, että kokee spontaania halua esittää vastaväitteitä, tämä on ehkä jopa kaikkein varmin merkki siitä, että kirjoittamani on suunnattu juuri hänelle.”

Niinpä marginaalit täytyivät merkinnöistäni. Marxin ajattelun oppinut valottaminen on kirjan parasta antia ja viimeisen luvun viisitoista paikoin naiivia esimerkkiä tosiasioiden vasemmistolaisesta käytöstä sen heikointa.

Sivuhuomautukset marginaaliin jättäen kirjan pääsanomaksi

Kirjoitus on julkaistu alun perin Yhteiskuntalogiikka-blogissa www.stakes.fi/lyp.

kiteytyy vasemmistopoliittikan eräänlainen matkasaarnaajasyndrooma (vertaus on omani, enkä ole varma, hyväksyisikö Uschanov sitä). Ovelle koputtava sanansaattaja on sanomastaan liian varma ja sortuu ylimielisyyteen ovensa avannutta, tilanteesta eroon haluaa kuulijaa kohtaan.

Hieman mutkia oikoen, Uschanovin mukaan vasemmistolta puuttuu yksilön itsenäistä ajattelua kunnioittava psykologinen pelisilmä (luvut 1 ja 6). Samalla se uhraa oman uskottavuutensa liittoutumalla sokeasti hullujen kanssa Yhdysvaltain vastustamisen nimissä (luku 2) ja vaikeumalla muiden liittoutuessa kyseenalaisilla tavoilla (luku 9) antaen näin samalla epäluotettavan kuvan itsestään suhtautessaan ylimielisesti vallan turmelemaan vaikutukseen (luku 4). Vasemmisto tuntee huonosti kapitalismin historian ja unohtaa talouden ylivallan kritiikissään itse tutkia taloutta (luku 7). Tosiasioita se käyttää lähinnä vain propagandistisesti ja kritisoidessaan asiantuntijavallan tekevän todellisuudesta ”valmiiksi oikeistolaiseksi rakentuneen” (luku 5). Samalla vasemmisto sortuu tarpeetomaan pessimismiin (luku 8) ja erehtyy pitämään esteettisyyttä porvarillisena luksuksena eikä huomaa taiteen maailmaa muuttavaa voimaa (luku 3). Kaikki tämä peittäimällä tyyliillä.

Lopputuloksena kaikki asetet luovutetaan vastustajille ja ovi lyödään matkasaarnaajan edessä kiinni. Tulkinastani seuraavat myös kriittiset huomioni.

Ensinnäkin Uschanovin kriitikki soveltuu suurelta osin mi-

Tommi Uschanov
Mikä vasemmistoa vaivaa?
Teos, 2008

hin tahansa poliittiseen liikkeeseen. Jos kokoomuslainen lukija avaa kirjan vahingoniloisena, niin hän erehtyy pahasti. Matkasaarnaajasyndrooma vaivaa kaikkia poliittisia suuntauksia. Minikä tahansa suuntauksen poliittiset rituaalit sortuvat alistamaan äänestäjät vaalikarjaksi, joka ei muka aisti palopuheiden ontoutta, poliittisen pelin epäilyttävyttä ja vaaliesteettisten vaikutelmien ummehtuneisuutta. Kirjan otsikko voisikin olla *Mikä politiikkaa vaivaa?*

Näin sitäkin suuremmalla syyllä, että Uschanov ei vaihda määrittelemään vasemmistolaisuutta. Kirjan epäuskottava sosiaalidemokraattisen Ruotsin ylistys ei riitä. Uschanovin vasemmistolaiseksi mainostaman ajatuksen siitä, ”että yhteiskunta on sitä kehittyneempi, mitä harvemmin ja mitä harvemmita ihmisiltä hommat menevät perseelleen (...)”, jakaa koko suomalainen poliittinen kenttä. Niinpä lukija jää odottamaan vasemmisto-oikeisto-jaon kriittistä arviota. Olisiko vastakkainasettelun aika sittenkin ohi?

Näin Uschanov tulee omineeksi hyvän vasemmistolaiseksi ja tulee sortuneeksi itse kritisoimaansa heikkoon psykologiseen silmään, joka on taipuvainen näkemään vasemmistolaisuuden ”intuitiivisesti uskottavaksi” ja ”normaalin ihmisen” oletusarvoksi ja tämän vastus-

tuksen taustalle ”jonkinlaisen rikoksen, petoksen ja salaliiton”.

Kirja sivaltaa useaan otteeseen terävästi puheiden ja tekojen risitiidoista. Sama uskottavuusongelma vaivaa Uschanovin kirjan perusluonnetta. Kirja on osallistuvaa poliittista tekstiä:

”(...) siinä, mitä minulla on sanottavanani, ei ole kiinnostavaa se mitä sanon, vaan se, mihin uudenlaisen toimintaan – tai muutokseen tapahtuvassa toiminnassa – sen on kenties mahdollista johtaa.”

Samalla Uschanov ilmoittaa olevansa puoluepoliittisesti sitoutumaton ja aikovansa sellaisena pysyäkin. Uschanovin itsensä mukaan puheiden pito jo vakuuttuneille on huono strategia, ja juuri siksi hänen odottaisi laittavansa itsensä likoon. Yliolkaisesta suhtautumisesta poliittisen toiminnan epätäydelliseen todellisuuteen uhkaa seurata, että hänen ansiokas kritiikkinsä jää lukematta juuri niiltä, joiden se

pitäisi suurennuslasin lukea.

Juuri sitoutumisen puute on yksi politiikan vaivoista. On turha odottaa SDP:n muuttuvan seksikkääksi. Rohkaisen kuitenkin Uschanovia harkitsemaan sen jäsenkirjaa, mikäli kokee puolueen aatteellisen perustan edes josain määrin kodikkaaksi.

*Kirjoittajalla on
kokoituksen jäsenkirja.*

Uudenlainen mies-kirja

MATTI VIRTANEN

Martti Puohiniemi ja Göte Nyman päättivät tehdä uudenlaisen mies-kirjan ja esittelivät suunnitelmaansa kaikkiaan seitsemälle suurelle kustantajalle. Suhtautuminen oli asiallista ja suopeaa, mutta keskellä meneillään ollutta äijäbuumia sen markkina-arvoa ei ymmärretty. Niinpä kustantajaksi tuli lopulta sama pieni Limor-kustannus, joka on julkaissut aiemmatkin Martti Puohiniemen kirjat.

Kirjan uudenlaisuus on tätä:

”Keskitymme suureen 80 prosentin miesenemmistöön, joka jää jäljelle, kun sivuutetaan mediassa hyvin esillä olevat huippujohtajat, julkikset, mestariurheilijat, taloudelliset menestyjät, ongelmajuopot, vaimonhakkaajat ja eräät muut näkyvät vähemmistömme... Kirjamme kohde, 80 prosentin miesenemmistö on luonut työllään suomalaisen hyvinvoinnin yhdessä työtätekevien naisten kanssa, ilman lööppijulkisuutta.”

Isosten kustantajien tapaan mediakaan ei ole kirjasta ollut pahemmin kiinnostunut, mutta

viidakkorummun säestyksellä se on kuitenkin ehtinyt jo toiseen painokseen. Ja syystä. Kirja on analyyttinen, oivaltava, hyvin kirjoitettu ja hauska.

Göte Nyman on psykologian professori Helsingin yliopistosta. Martti Puohiniemi taas on tunnettu arvo- ja asennetutkija, jonka vuosina 1991–2005 keräämää laajaa haastattelu- ja kyselyaineistoa kirja monin tavoin hyödyntää.

* * *

Kirjan fokuksena ovat sukupuolten keskeiset arvo- ja roolierot, jotka tulevat esiin niin suomalaisissa kuin muitakin kulttuureja edustavien maiden asennetutkimuksissa. Erot näkyvät keskiarvoissa, yksilötasolla esiintyy monenlaista variaatiota.

Peruseron voi kärjistää näin: kun naiset arvostavat keskimäärin empaattista hyväntahtoisuutta ja avoimuutta, miehen arvo-

Martti Puohiniemi &
Göte Nyman
Mies. Arvot, roolit ja tunteet.
Limor-kustannus, 2007

maailman ytimessä ovat valta ja suoriutuminen.

Suoriutuminen on pärjäämistä ennen kaikkea niissä yhteisöissä, joissa miehet yhdessä toimivat – on se sitten metsästystä, sodankäyntiä, markkinaosuuksien valtaamista, tutkimuksen tekoa, lätkän pelaamista tai tikanheittoa. Kyky suoriutua haasteista näillä kentillä antaa miehelle aseman miesyhteisöjen (arvostus)hierarkiassa – mutta myös kotona.

Tästä perusorientaatiosta kirjassa on lukuisia herkullisia esimerkkejä. Kesäisessä grillaamisessa mies ei kilpaile vaimonsa eikä huippukokkien, vaan muiden paikalle kutsuttujen pariskuntien miesten kanssa: